

Minister Klimatu i Środowiska

DGO-SGO.050.11.2025.MM
3716712.14830683.11952314
Warszawa, 09-04-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację pani poseł Małgorzaty Pępek w sprawie dofinansowania do usunięcia nielegalnie składowanych odpadów w Czechowicach-Dziedzicach i Kaczycach (K10INT8760) uprzejmie informuję.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że w przepisach obowiązującego prawa można znaleźć wiele wymagań mających na celu m.in. ograniczenie proceduru nielegalnego porzucania odpadów jak i likwidacji jego skutków, jak również sposób egzekwowania od posiadaczy odpadów usuwania nielegalnie nagromadzonych przez nich odpadów. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹ zawiera przepisy określające procedury usunięcia przez posiadacza odpadów nielegalnie nagromadzonych odpadów, tj.:

- art. 26 – dotyczy przypadków, gdy posiadacz odpadów nagromadził odpady w miejscu do tego nieprzeznaczonym, tj. bez uzyskanego wcześniej zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów. Posiadacz odpadów ma obowiązek usunięcia odpadów na własny koszt;
- art. 47 - dotyczy przypadku, gdy obowiązek usunięcia odpadów powstał w związku z wydaniem decyzji o cofnięciu zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów, stwierdzeniem nieważności, uchycieniem lub wygaśnięciem decyzji zezwalającej na zbieranie odpadów lub zezwalającej na przetwarzanie odpadów. Posiadacz odpadów jest obowiązany do usunięcia odpadów i negatywnych skutków w środowisku lub szkód w środowisku w rozumieniu ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, w ramach prowadzonej działalności objętej zezwoleniem, na własny koszt.

W przypadku braku realizacji decyzji wskazującej o konieczności usunięcia odpadów przez posiadacza odpadów zastosowanie mają przepisy o egzekucji w administracji i w ostateczności właściwy organ ochrony środowiska (w zależności od przypadku jest to wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta, marszałek województwa lub regionalny dyrektor ochrony środowiska) przeprowadza wykonanie zastępcze decyzji. Jednak trzeba mieć na uwadze, że w każdym przypadku to posiadacz odpadów, który nielegalnie nagromadził odpady, powinien zostać obciążony kosztami ich usunięcia zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” wyrażoną w art. 7 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska². Ponadto w ustawie o odpadach wprowadzono szereg regulacji wskazujących, iż za zagospodarowanie odpadów odpowiada posiadacz odpadów, wraz z poniesieniem wszystkich kosztów w tym zakresie.

---

¹ Dz. U. z 2023 r., poz. 1587 z późn. zm.

² Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, ze zm.

W 2019 r. do ustawy o odpadach wprowadzono przepis art. 26a, tj. przepis szczególny pozwalający organom administracji do podjęcia się usunięcia nielegalnie nagromadzonych odpadów w przypadku, gdy ze względu na zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub środowiska konieczne jest ich niezwłoczne usunięcie. Natomiast po usunięciu i zagospodarowaniu nielegalnie nagromadzonych odpadów organ ma obowiązek zażądać od posiadacza odpadów odpowiedzialnego za gospodarowanie odpadami zwrotu poniesionych przez siebie kosztów. Jednocześnie w ramach wprowadzenia ww. przepisu szczególnego, do ustawy Prawo ochrony środowiska wprowadzono przepisy umożliwiające dofinansowanie do usuwania odpadów ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW).

Niemniej jednak organy samorządowe w kierowanych do resortu klimatu i środowiska postulatach wskazywały, że problemem w realizacji usuwania odpadów są zbyt małe środki finansowe na przedsięwzięcia usuwania odpadów, pomimo utworzenia przez NFOŚiGW odpowiedniego programu. Dlatego też wychodząc naprzeciw problemowi finansowemu resort klimatu i środowiska przeprowadził prace legislacyjne nad stworzeniem podstawy prawnej do przekazania organom administracji środków z rezerwy celowej budżetu państwa na usuwanie odpadów na podstawie art. 26a ustawy o odpadach (wprowadzenie art. 226b do ustawy o odpadach). Jednocześnie w ramach podjętych działań w ustawie budżetowej zabezpieczono środki finansowe z rezerwy celowej budżetu państwa na 2025 r. w wysokości 200 mln zł na ww. cel.

Pod koniec 2024 r. Ministerstwo Klimatu i Środowiska podjęło działania do przeprowadzenia naboru do rezerwy celowej budżetu państwa w 2025 r. na usuwanie odpadów. Potencjalni beneficjenci naboru do rezerwy celowej zostali wybrani na podstawie list sporządzonych przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska (WIOŚ) zawierających wyselekcjonowane miejsca nielegalnego zdeponowania odpadów, które mogą zagrażać lokalnej społeczności - szczególnie zagrażających życiu i zdrowiu ludzi oraz środowisku. Wojewodowie zebrali od organów administracji fiski przedstawiające informacje o nielegalnych miejscach nagromadzenia odpadów, do których są właścivi do podejmowania działań. Fiszki zawierały informacje wskazujące na dyspozycyjność organu do podjęcia się usunięcia odpadów w 2025 r. Wojewodowie po weryfikacji otrzymanych fiszek przekazali do Ministerstwa Klimatu i Środowiska fiszki wstępnie pozytywnie zweryfikowane (czyli spełniające kryteria do naboru). Z kolei resort klimatu i środowiska przeprowadził analizę tych fiszek, w ramach której został sporządzony ranking lokalizacji nielegalnie nagromadzonych odpadów, gdzie pod uwagę była brana ocena merytoryczna wojewodów i WIOŚ dla każdej lokalizacji. We wspomnianym rankingu znalazły się 23 lokalizacje spełniające kryteria i wymagania formalne. W związku z tym, że środki z rezerwy celowej wynoszą 200 mln zł ostatecznie z rankingu 23 lokalizacji do naboru wytypowano 9 pierwszych lokalizacji, dla których wnioskowane środki finansowe z rezerwy celowej na usunięcie odpadów wyczerpały środki z rezerwy celowej.

W tym miejscu należy podkreślić, że wśród 23 lokalizacji nie znalazły się lokalizacje, o których mowa w interpelacji. Oznacza to, że nie zostały one przekazane przez Wojewodę Śląskiego do Ministerstwa Klimatu i Środowiska w ramach wstępnie pozytywnie zweryfikowanych fiszek (tj. *fiszki dla ww. lokalizacji nie zostały wstępnie pozytywnie zweryfikowane przez wojewodę lub fiszki te nie zostały złożone przez właściwe organy administracji w wyznaczonym terminie – 20 stycznia 2025 r. - do wojewody*). Jednakże fiszki dla tych lokalizacji zostały przekazane przez Wojewodę Śląskiego do resortu klimatu i środowiska w późniejszym terminie, poza trwającym naborem, które będą wykorzystane do kolejnych ewentualnych naborów w ramach rezerwy celowej. Z przedstawionych informacji w fiskach wynika, że właściwe organy administracji dla wskazanych lokalizacji nie wydały decyzji administracyjnej na podstawie art. 26a ustawy o odpadach. Jednocześnie podkreślam, że jednym z głównych kryteriów ustawowych do pozyskania środków z rezerwy

celowej na usunięcie odpadów jest właśnie wydanie decyzji administracyjnej na podstawie art. 26a ustawy o odpadach (przepisu szczególnego dla organów administracji).

Jednocześnie należy wskazać, iż wprowadzony przepis art. 226b ma charakter epizodyczny, który obowiązuje w latach 2025 – 2027. Z kolei informacje o naborze do rezerwy celowej w 2026 r. będą przekazywane w późniejszym terminie. Trzeba równocześnie mieć na uwadze, że nabór w 2026 r. uzależniony jest od dostępności środków z rezerwy celowej – tj. możliwości finansowych budżetu państwa na dany rok.

W związku z powyższym w celu starania się o pozyskanie środków z rezerwy celowej na usunięcie odpadów we wskazanych w interpelacji miejscach, przede wszystkim właściwe organy administracji powinny wydać decyzję administracyjną na podstawie art. 26a ustawy o odpadach, o ile są spełnione przesłanki do jej wydania – *czyli konieczne jest niezwłoczne usunięcie odpadów ze względu na zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska*. Powyższe jest istotne, bowiem wprowadzona możliwość dofinansowania ze środków budżetu państwa powinna być wykorzystywana jedynie w przypadkach, gdzie istnieje szczególne zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności, gdzie zdeponowane są odpady niebezpieczne. Ponadto kwestią kluczową jest też takie udzielenie wsparcia, aby nie było ono dodatkową "motywacją" dla tzw. szarej strefy do kontynuacji nielegalnego procederu. Nie można dopuścić do sytuacji, w której sprawcy nielegalnego deponowania odpadów będą odnosić korzyści materialne w związku z porzuceniem odpadów, a państwo w każdym przypadku będzie finansowało usuwanie tych odpadów ze środków budżetu państwa.

W tym miejscu chciałabym również podkreślić, że docelowym źródłem finansowania zadania usuwania odpadów, o którym mowa w art. 26a ustawy o odpadach powinno być nadal dofinansowanie ze środków NFOŚiGW. W ramach 3-letniego okresu obowiązywania wprowadzonego przepisu ważne jest podjęcie działania w celu umożliwienia wykorzystania aktualnych źródeł dochodów NFOŚiGW, które w chwili obecnej nie są wydatkowane tylko na cele związane z ochroną środowiska i uzyskanie nowych środków finansowych m.in. na program „Usuwanie porzuconych odpadów”. Prowadzona jest korespondencja z NFOŚiGW dotycząca konieczności zabezpieczenia środków finansowych na usuwanie odpadów.

Natomiast odnosząc się do pytań pani poseł dotyczących nowelizacji przepisów w zakresie usuwania odpadów, informuję, że mając na uwadze skalę nadal stwierdzanych w gospodarce odpadami nieprawidłowości oraz zagrożenia, jakie mogą one powodować, resort klimatu i środowiska rozważa, w ramach przyszłych prac legislacyjnych, wprowadzenie dalszych rozwiązań, w tym o charakterze legislacyjnym. Rozważane zmiany miałyby na celu zarówno usprawnienie usuwania nielegalnie nagromadzonych odpadów, ale przede wszystkim zminimalizowanie powstawania ich w przeszłości.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM